

مسئولیت بین‌المللی ناشی از خسارات زیست‌محیطی

سهیل سهیلی نجف آبادی^۱، مصطفی باباخانی جزئی^۲

^۱ هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بین‌الملل قشم

^۲ کارشناس ارشد حقوق بین‌الملل دانشگاه آزاد اسلامی واحد بین‌الملل قشم

چکیده

حفاظت از طبیعت و حفظ سلامت آن مورد تأکید ادیان و عقل بشری و برخورداری از محیط‌زیست سالم و ایمن یکی از حقوق بنیادین بشر است که اهمیت آن شاخه‌ای از حقوق به نام «حقوق محیط‌زیست» را به وجود آورده است. تمهید قوانین و قواعد مرتبط با پیشگیری از تخریب محیط‌زیست و مجازات آلوده‌کنندگان آن بر عهده حقوق کیفری و ضمانت اجرای جبران خسارات وارده بر محیط‌زیست بر عهده حوزه مسئولیت مدنی است. علاوه بر سیره عقلا، بر اساس ادله فقهی منصوص مانند آیات قرآنی و روایات متعدد، تخریب، اتلاف و آلوده سازی محیط‌زیست مورد نهی قرار گرفته است و فقهای امامیه بر اساس برخی قواعد فقهی برای مخرب محیط‌زیست، جبران خسارت در نظر گرفته‌اند. در این مقاله ضمن تفکیک زیان دیده خسارات زیست‌محیطی، که می‌تواند طبیعت یا انسان باشد، از جهت تعیین ماهیت، تابعیت حقوق عمومی یا خصوصی بودن این مسئولیت مورد بررسی قرار گرفته است و با تعیین مسئولیت محض به‌عنوان مبنای مسئولیت مدنی خسارات زیست‌محیطی، ارکان این مسئولیت، شیوه‌های جبران خسارت و دادگاه صالح جهت اقامه دعوی مسئولیت مدنی خسارات زیست‌محیطی تبیین گردیده‌اند.

واژه‌های کلیدی: مسئولیت مدنی، خسارات زیست‌محیطی، حقوق محیط‌زیست، آلودگی زیست‌محیطی

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۷، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۰، صفحات ۱۹۴-۱۷۴